

Odnětí možnosti jednat před soudem

O odnětí možnosti jednat před soudem jde mimo jiné i tehdy, projednal-li soud věc v rozporu s § 101 odst. 2 OSŘ v nepřítomnosti účastníka.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Odo 679/2004, ze dne 10.8.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce K. H., zastoupeného, advokátem, proti žalovaným 1) J. N., a 2) Ing. E. N., o zaplacení částky 175.000,- Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 43 C 175/95, o dovolání žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. prosince 2003, č. j. 44 Co 681/2000-107, tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 22. prosince 2003, č. j. 44 Co 681/2000-107, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Městský soud v Brně (dále jen „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 26. května 2000, č. j. 43 C 175/95-86, uložil žalovaným povinnost zaplatit žalobci částku 175.000,- Kč s 16 % úrokem od 9. 6. 1995 do zaplacení a náklady řízení do 15 dnů od právní moci rozsudku, zatímco v rozsahu 16 % úroku od 12. 6. 1992 do 8. 6. 1995 žalobu zamítl. Na základě provedených důkazů dovedl, že žalobce má právo na zaplacení sjednané odměny za zprostředkování prodeje nemovitostí v žalované výši.

K odvolání žalovaných Krajský soud v Brně jako soud odvolací rozsudkem ze dne 22. prosince 2003, č. j. 44 Co 681/2000-107, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že se žaloba, aby žalované 2) byla uložena povinnost zaplatit žalobci částku 175.000,- Kč s 16 % úrokem od 9. 6. 1995 do zaplacení zamítá a že je žalobce povinen nahradit této žalované náklady řízení před soudy obou stupňů. Ve výrocích o platební povinnosti žalovaného 1) a o nákladech řízení ve vztahu mezi žalobcem a žalovaným 1) rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Závěr soudu prvního stupně o vzniku závazkového vztahu mezi účastníky považoval za správný. Ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou 2) však shledal důvodnou námitku promlčení uplatněného nároku, kterou tato žalovaná vznesla v odvolacím řízení, s tím, že „není důvod odsuzovat její výkon (§ 3 Obč. zák.)“, a dospěl k závěru, že promlčené právo nelze žalobci přiznat. Výroky týkající se poměru mezi žalobcem a žalovaným 1) pak byly zrušeny z důvodu potřeby dalšího dokazování přesahujícího rámec odvolacího řízení.

Proti tomuto rozsudku, a to výslovně v celém jeho rozsahu, podal žalobce dovolání. Jeho přípustnost dovozoval jednak z toho, že jde o rozsudek měnicí, jednak z přesvědčení o důvodnosti námitky, že mu nesprávným postupem soudů obou stupňů byla odňata možnost jednat před soudem. Jako dovolací důvod pak uplatnil - kromě již zmíněné procesní vady - nesprávné právní posouzení věci. V první řadě vyslovil názor, že uplatnění námitky promlčení až v odvolacím řízení, jehož důsledkem bylo zamítnutí žaloby proti žalované 2) a uložení povinnosti k náhradě nákladů řízení, odporuje dobrým mravům, a v této souvislosti poukázal na judikaturu dovolacího soudu i Ústavního soudu ČR. Odvolací soud proto pochybil v právním posouzení věci, když rozpor s dobrými mravy neshledal. Pokud jde o druhý uplatněný dovolací důvod, byla mu vzhledem k tomu, že nebyl řádně vyzooměn o podaném odvolání ani o jednání před odvolacím soudem, odeprána možnost namítnout rozpor výkonu práva žalované 2) s dobrými mravy. I když již podáním z 21. 11. 1996 oznámil soudu prvního stupně, že se zdržuje na adrese B., V. 14, kam mu též mají být doručovány písemnosti, doručovaly mu soudy obou stupňů a zejména pak soud odvolací na adresu B., P. 66, kde se již několik let nezdržuje. Takto nesprávně mu bylo doručeno jak odvolání žalovaných, tak i předvolání k jednání odvolacího soudu. Žalobce navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a aby věc byla vrácena odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Žalovaní se k dovolání nevyjádřili.

S ohledem na datum vydání rozsudku soudu prvního stupně odvolací soud projednal odvolání proti němu a rozhodl o něm podle procesních předpisů účinných do 31. 12. 2000, tedy podle občanského soudního řádu ve znění před

novelou provedenou zákonem č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „OSŘ“ – část dvanáctá, hlava I, bod 15. tohoto zákona). Proto i dovolací soud v řízení o dovolání žalobce postupoval – ve smyslu bodu 17. téže části a hlavy zákona č. [30/2000](#) Sb. – podle občanského soudního řádu ve znění před 1. 1. 2001.

Podle § 237 odst. 1 písm. f) OSŘ je dovolání přípustné proti (pravomocnému – § 236 odst. 1 OSŘ) rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže účastníku řízení byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem. Z tohoto důvodu, stejně jako z dalších vyjmenovaných taxativně v § 237 odst. 1 OSŘ, lze – s výjimkou rozhodnutí uvedených v odst. 2 téhož ustanovení – napadnout každé rozhodnutí odvolacího soudu, tedy mimo jiné i rozsudek či usnesení, jímž bylo zrušeno rozhodnutí soudu prvního stupně a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení. Přípustnost dovolání není dána již tím, že dovolatel tvrdí, že rozhodnutí odvolacího soudu je některou z uvedených vad postiženo, nýbrž závisí na tom, zda tomu tak skutečně je. Dospěje-li tedy dovolací soud k závěru, že rozhodnutí trpí vytýkanou vadou, je dovolání přípustné a zároveň důvodné.

V daném případě žalobce podáním doručeným soudem prvního stupně 25. 11. 1996 požádal, aby mu byla „další korespondence zasílána pro změnu bydliště na adresu: V. 14, ... B.“. Soud prvního stupně následně doručoval žalobci písemnosti jak na tuto adresu, tak na adresu trvalého bydliště, ale žádnou ze zásilek žalobce osobně nepřevzal. To platí i o zásilkách obsahujících stejnopis rozsudku soudu prvního stupně a stejnopis odvolání žalovaných s výzvou k vyjádření, které byly zasílány na adresu B., V. 14. Pokud jde o předvolání k jednání odvolacího soudu na den 22. prosince 2003, bylo – podle referátu soudce na č. l. 99 spisu – žalobci doručováno na adresu uvedenou na č. l. 92 spisu, t. j. na adresu B., P. 66. Ve spisu se nenachází ani doručka potvrzující, že žalobce předvolání převzal, ani vrácená zásilka se záznamy pošty, ať už o jejím uložení a o tom, že si ji adresát nevyzvedl, nebo o tom, že na uvedené adrese adresát nebydlí apod. Přesto je v protokolu o jednání odvolacího soudu uvedeno, že „po vyvolání věci zjišťuje se nepřítomnost žalobce, uvědoměn včas“. Jednání odvolacího soudu se v uvedený den konalo, byl při něm jako listinný důkaz přečten výpis z účtu a poté byl vyhlášen rozsudek.

Odnětím možnosti jednat před soudem se rozumí postup soudu, jímž byla účastníku řízení znemožněna realizace jeho procesních práv. O odnětí možnosti jednat před soudem jde mimo jiné i tehdy, projednal-li soud věc v rozporu s § 101 odst. 2 OSŘ v nepřítomnosti účastníka. O takový případ jde i v této věci. Uvedené ustanovení umožňuje soudu projednat věc v nepřítomnosti účastníka, který byl řádně předvolán k jednání, ale nedostavil se k němu ani nepožádal z důležitého důvodu o odročení. Z toho, co je uvedeno shora, je ovšem zřejmé, že žalobce k jednání odvolacího soudu řádně předvolán nebyl, a tak pokud tento soud přesto jednal a prováděl dokazování, odňal tím žalobci možnost jednat před soudem, vyjádřit se k odvolacím námitkám žalovaných a též k důkazu, jímž bylo řízení doplňováno (§ 123 OSŘ). Tím zatížil řízení vadou, která má za následek přípustnost i důvodnost dovolání žalobce podle § 237 odst. 1 písm. f) OSŘ.

Už z těchto důvodů dovolacímu soudu nezbylo, než podle § 243b odst. 1 věty za středníkem OSŘ napadený rozsudek v celém rozsahu zrušit a podle odst. 2 věty první téhož ustanovení vrátit věc odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

S ohledem na to, že v důsledku shora uvedené procesní vady bylo žalobci znemožněno přednést své stanovisko k námitkám žalovaných ve stádiu odvolacího řízení, nepokládá dovolací soud za vhodné, aby se již nyní vyjadřoval k tvrzenému nesprávnému právnímu posouzení věci. Výhradami žalobce v tomto směru se bude zabývat odvolací soud v dalším průběhu řízení.

redakce (jav)

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Bolestné](#)
- [Blankosměnka](#)
- [Nájem](#)

- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušeni řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)